NİĞDE SUNGURBEY CAMİİ'NDE BULUNMUŞ OLAN "ÇİFT BAŞLI KARTAL FİGÜRLÜ HALI" ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

Uzm. Adem ÇELİK*

Yeryüzünde kurulan uluslar kendi kültür tarihleri içerisinde birçok şeyi tasvir edip, bunların her birine sembolik anlamlar vererek, çeşitli sanat dallarında kullanmışlardır. Bu tasvirleri kendilerine kutsal saydıkları mekân, eşya ve anlatımlara taşımayı büyük bir beceri ile gerçekleştirmişlerdir.

Her bir ulus, insanlık tarihi boyunca ele aldığı tasvirlere çeşitli özellikler katarken, diğer ulusların kullandığı ortak motifleri de paylaşmışlardır. Bu paylaşımların umulduğundan çok daha fazla olmasındaki en önemli etken, insanoğlunun nesneleri ve olayları kendi kültürlerine adapte etmeyi çok iyi bilmesidir. Örneğin; Hitit Sanatı'nda rastlanılan çift başlı kartal figürü, Roma'da, diğer Avrupa devletlerinde ve Orta Asya Türk bölgelerinde de değişik zamanlarda sevilerek arma ve totem olarak yaşatılmıştır(bkz[1]).

Türk kültür tarihine baktığımızda Orta Asya'dan başlayan ve gidilen her bölgeye götürülen, taş, alçı (stuko), halı[2], kumaş, ahşap, çini, maden vb. malzemeler üzerine işlenmiş sembolik anlamlar içeren çeşitli figürler ile karşılaşılır. Bunlar; İnsan figürleri, takvim hayvanları, kuş figürleri, tek ve çift başlı kartallar, ejder (dragon), aslan, sfenks, şahin, tavus kuşu, boğa, melek, geyik, gergedan, kurt, köpek, tavşan, at, fil, grifon[3] gibi sembolik tasvirlerdir.

---

* Atatürk Üniversitesi , Güzel Sanatlar Enstitüsü Öğretim Elemanı.

1 Bkz.: N. DİYARBEKİRLİ, **Hun Sanatı**, İst., 1972.; O. ASLANAPA, "Türklerde Arma Sanatı", **Türk Kültürü Dergisi**, S. 16, Ankara, 1964, s.39-45.; O. ASLANAPA, **Türk Sanatı**, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara, 1990.

2 Bilinen en eski düğümlü halı 1947-1949 yıllarında, Altay dağlarında, Büsk şehri yakınlarındaki Pazırık kurganlarının beşincisinde, Rus Arkeoloğu, Rudenko tarafından bulunmuş olan, M.Ö. 5-3 yüzyıllara tarihlendirilen, *Pazırık Halısı*dır. Pazırık Halısı hakkında ayrıntılı bilgi için bkz.: N. Diyarbekirli, "Pazırık Halısı", **Türk Dünyası Araştırmaları**, Türk Halıları Özel Sayısı, S. 32, Ekim 1984, s. 1-8.; N. Diyarbekirli, "İlk Türk Halısı", **I. Uluslararası Türk Folklor Semineri Bildirileri**, 8-14 Ekim 1973, Ankara, 1974, s.262-277.; F. Tekçe, **Pazırık, Altaylardan Bir Halının Öyküsü**, Ankara, 1993.

3 H. GÜNDOĞDU, **Türk Mimarisinde Figürlü Taş Plastik**, İstanbul Üni., Edebiyat Fak., Sanat Tarihi Bölümü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 1979, s. 343.

Bu tasvirlerden çift başlı kartal figürü, Türk sanatında yaygın olarak kullanılanlardan biridir. Dede Korkut kartal için; "Kayalarda yuva tutan ve Tanrıya yakın uçan kuş, Kartal kuşların sultanıdır"[4] gibi ifadeler kullanır. Birçok eski Türk yazmalarında şecaat timsali olarak geçen kartal figürü cesareti, kuvvetliliği, yırtıcılığı ve ömrünün uzunluğu ile tanınan bir kuş olarak karşımıza çıkar. Yine çift başlı kartal figürü, başbuğla birlikte karısını ifade eder[5]. V. yüzyılda Atilla'nın Hun İmparatorluğu'nda, en yüce Gök Tanrısı sayılan kartal[6], Yakut Türklerinde ışığın yaratıcısı ve mevsimlerin düzenleyicisi olarak bilinir[7]. Yine Yakut Türkleri, çift başlı bir kartalın göğün en üst katında kapı bekçiliği yaptığına inanmaktadırlar[8]. Geçmişte, birtakım ilkel inançlar doğrultusunda Asya'daki bebeksiz kadınlar kendilerine yavru bağışlaması için kartala yalvarırlardı[9].

Avrasya hayvan üslubûnda çift başlı kartal figürü, çok çeşitli kuşların başları veya bütün olarak görülen şekillerinde Anadolu'daki örnekleriyle büyük ölçüde sitil benzerliği gösterirler[10]. Türk Sanatı içerisinde Hattilerdenberi Anadolu'da kudret ve hakimiyeti temsil eden[11] tek ve çift başlı kartal figürleri, Göktürkler, Gazneliler, Büyük Selçuklular, Artuklular ve Anadolu Selçuklularında, başta mimari eserler, paralar, dokumalar (Resim:1), ahşap süsleme örnekleri ve madeni eşyalar olmak üzere çeşitli sanat dallarında karşımıza çıkar. Özellikle çift başlı kartal figürünü arma olarak kabul eden Selçuklular, bunları birçok binaların cephelerine, arma ya da süs unsuru olarak yerleştirmişlerdir (Bkz[12]).

Mimaride kullanılan çift başlı kartal figürlerinin en tanınmışları; Mengücekoğulları Devri'nde (1228) yaptırılan Divriği Ulu Camii'nin batı kapısının (Tekstil Kapı) kuzey yanında bulunan çift başlı kartal figürü (Çizim:1), Urfa Harrankapı'da, Diyarbakır Dışkale'de Yedi Kardeş Burcu'nda

---

4 M. ERGİN, **Dede Korkut Kitabı**, Ankara, 1964, s.74-75.

5 H. GÜNDOĞDU, **a.g.e.**, s.454.; M.ÖNDER, "Selçuklular ve Artukoğulları'nda Çift Başlı Kartallar", **Türk Yurdu**-50.Yıl, S.4, 1960, No: 286.

6 G. ÖNEY, "Anadolu Selçuk Mimarisinde Avcı Kuşlar, Tek ve Çift Başlı Kartal", **Malazgirt Armağanı**, Ankara, 1972, s.158.

7 ÖNEY, **a.g.e.**, s.171.

8 B. ÖGEL, **Türk Mitolojisi**, C.II, İstanbul, 1971, s.147.

9 A. İNAN, **Tarihte ve Bugün Şamanizm**, Ankara, 1995, s.116.

10 G. ÖNEY, **Anadolu Selçuklu Mimari Süslemesi ve El Sanatları**, Ankara, 1988, s.41.

11 Celal Esad ARSEVEN, **Türk Sanatı Tarihi**, C.I, İstanbul, 1954, s.722.

12 G. ÖNEY, **a.g.e.**, s.139-172.

(1208-09)(Çizim:2), Konya Selçuklularına ait olduğu anlaşılan bir grup kartal arması da Konya İnce Minareli Medrese Müzesi'nde (Çizim:3), Beyşehir Kubadabad Sarayı çinisinde (Konya Karatay Müzesi-1236) (Resim:2), Erzurum Çifte Minareli Medrese portalinin cephesindeki kompozisyon içinde (Çizim:4), Kayseri Döner Kümbet cephesinde (Çizim:5), Niğde Hüdavent Hatun Türbesi'ndeki alınlıkta, farklı figürlerle birlikte bulunan kompozisyonlardır (Çizim:6).

Bu örneklerin dışında makalemizin esas konusu olarak ele almaya çalışacağımız, dikkati çeken önemli bir örnek, Niğde Sungurbey Camii'nin kuzey taç kapısındaki çift başlı kartal figürüdür (Resim:3-4-8).

Günümüzde kullanılan dokumalarda ise, çift başlı kartal figürleri, Türkmenistan'ın Ersarı ve Yomut Boyları'nda, halılarda işlenmekte olup, eski milli geleneğin Hazar Denizi doğusunda yaşatıldığının delilidir[13].

Bu tip halılardan Anadolu'da rastladığımız, Niğde Sungurbey Camii'nde bulunmuş olan ve şu an Niğde Müzesi'nde sergilenen XIX. yüzyılın sonları ile XX. yüzyılın başlarına tarihlendirdiğimiz, çift başlı kartal figürlü halı, incelenmeye değer önemli birkaç örnekten biridir (Resim:5-6).

Niğde Sungurbey Camii'nde bulunmuş çift başlı kartal figürlü bu halı, Niğde Müzesi'ne 31.10.1996 tarihinde, İl Müftülüğü'nün 30.10. 1996 gün ve 1330 sayılı yazıları gereğince getirilmiştir. Bu halı, müzenin envanter defterine 5.1.96 no ile kaydedilmiş olup, 205x125 cm. ebadında ve dm²'de 28x34 düğüm bulunmaktadır. Atkı (arış) ve çözgü (argaç) sünde tamamen yün iplik kullanılmıştır[14].

Müzedeki çift başlı kartal figürlü bu halıda kompozisyon özelliği olarak; halının tam ortada şemse motifi ve şemsenin alt ve üst kısmında sandık (alınlık) şekli bulunmaktadır. Sandıklarla birlikte oluşan dikdörtgen şeklin etrafını iki ince ve bir kalın bordür kuşatır. Halıdaki şemse motifinin tam ortasında sembolik çift başlı bir kartal figürü yer almaktadır. Şemsenin içinde sonsuzluk prensibi ile sıralanmış altı kollu yıldız (Mühr-ü Süleyman) ve yıldızın ortasında daireler bulunmaktadır. Altı kollu yıldızın etrafını, iy / iğ motifine benzer hatlar kuşatmaktadır.

---

[13] N. GÖRGÜNAY-KIRZIOĞLU, **Altaylardan Tuna Boyuna Türk Dünyasında Ortak Motifler,** Ankara, 1995, s.161.

[14] A. TÜRLÜ, **Niğde Müzesi'nde Bulunan Halı ve Kilimlerin Teknik ve Desen Özelliklerinin Belirlenmesi**, Dokuz Eylül Üni., Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 1998.

Halıdaki şemse motifinin her iki ucunda bulunan sandıkların içinde kareden gelişen ve elips şeklinde, geometrik konturlu, üç kutu yer almaktadır. Sandıklardan birinin içindeki orta kutuda Osmanlıca "Selçuk (سلجوق)" ibaresi yer almaktadır.

Niğde Müzesi'ndeki çift başlı kartal figürlü halının şemse bölümünün iki yanında rumî motifli sütunlar boyuna uzanmakta olup, sandık içerisinde girift, belirsiz bitkiden bozulmuş, stilize geometrik kalın konturlu şekiller yer almaktadır.

Halıdaki iki sandık ve iki sütunun oluşturduğu dikdörtgen alan etrafında sırasıyla bir ince, bir kalın ve yine bir ince bordür çevrelenmektedir. İnce bordürlerin her ikisinde de, inci dizisi şeklinde sıralanmış küçük kare konturlar birbirini takip etmektedir. Kalın bordür içinde palmetten bozulma dikine sıralı stilize bitkisel motifler çevrelenmektedir.

Renk olarak; Kahverengi, lacivert, siyah, beyaz ve kırmızı kullanılmıştır.

Farklı kompozisyon ve desen özellikleri ile karşımıza çıkan nadir örneklerden olan çift başlı kartal figürlü bu halının tam ortasında bulunan kartal figürü, Niğde Sungurbey Camii kuzey kapının basık kemer kilit taşında yer alan çift başlı kartal figürü ile büyük benzerlik göstermektedir.

Niğde Sungurbey Camii'nin kuzey kapısının basık kemerindeki kilit taşı üzerinde yer alan "çift başlı kartal figürü", 0.32 x 0.32 cm. ölçülerinde kare çerçeve içerisine alınarak cepheden tasvir olunmuştur[15] (Resim:9)(Çizim:7). Alçak kabartma olarak işlenen kartalın köşe boşluklarına, birer palmet yaprağı yerleştirilmiştir. Figürün işleniş tarzı değişik biçimde olup, derin çizgilerle belirtilmiştir. Kuzey kapıda yer alan figürde kartalın, sivri kulakları, kıvrık gagaları, kanat ve kuyruk kısmı dikkati çeker. Boyunlar ters kalp şekli meydana getirecek şekilde birbirine düğümlenmiştir. Kanatları iki yana iyice açılmış ve ayaklar iri çizgi plastik form ile gövdeye hilal motifi şeklinde bağlanmıştır. Niğde Sungurbey Camii'ndeki bu örneğin, Anadolu Selçuklularındaki çift başlı kartal figürlerinden farklı olarak işlenmiş olması, caminin banisi Sungur Bey'in arması olabileceği kanaatini uyandırmaktadır[16].

---

[15] O. Aslanapa, **Yüzyıllar Boyunca Türk Sanatı**, İstanbul, 1977, s.35.

[16] G. ÖNEY, **a.g.e.**, s.152.; H. AKMAYDALI, "Niğde Sungurbey Camii", **Vakıflar Dergisi**, S.XIX, Ankara, 1985, s.151.

Bu bilgiler ışığında, şu an Niğde Müzesi'nde sergilenen çift başlı kartal figürlü halının, Niğde Sungurbey Camii'nde bulunmuş olması ve Sungurbey Camii'nin kuzey taç kapı kemerindeki çift başlı kartal figürü ile benzer olması ve camideki çift başlı kartal figürünün etrafını saran palmet süslemelerin, aynı şekilde bu halının kalın bordüründe yer alması tesadüfi olmasa gerek. Ayrıca, Sungurbey Camii'nin kuzey taç kapısının bordürlerinin tam üstüne bitişik olarak yer alan ajurlu pencerenin (Caminin batı cephesinde de aynı özellikte ajurlu pencereler mevcuttur) geometrik süslemesinin merkezindeki altı kollu yıldız ve ortasındaki dörtlü yonca motifi, Niğde Müzesi'ndeki çift başlı kartal figürlü halının ortasındaki şemse bölümünün zeminini oluşturan altı kollu yıldız motifi ile büyük benzerlikler göstermektedir. Bu motifin Sungurbey Camii'nden alınarak, çift başlı kartal figürlü halıya işlenmiş olması ihtimal dahilindedir.

Kaynaklarda, Niğde Müzesi'nde bulunan çift başlı kartal figürlü halıya benzer tipte dokunmuş halılardan da bahsedilmektedir. Bu konu ile ilgili olarak Sayın Yusuf DURUL, "Niğde'de Sungurbey Camii'nde rastladığım çift kartallı halının (Resim:9) göbek kısmı tezyinatını teşkil eden "çift kartalı" bu caminin kuzey kapısı üstündeki taş kabartmalarda da mevcuttur. Bu motifin halıya tatbik edilmiş olması, Türk sanat anlayışının en güzel bir örneğidir. Hususiyle bu kartalı kornişleyen bordür insanı düşündürmektedir"[17] diye bahsetmektedir. Şu an Niğde Müzesi'nde bulunan söz konusu halının Yusuf Durul'un bahsettiği halı olmadığını, benzerinin olduğunu ve söz konusu halının motifleri uygulamadaki bozulmadan dolayı, orjinalliğinin daha düşük olduğunu, yine kendisine ait olan "Yörük Kilimleri (Niğde Yöresi)"[18] isimli kitabının 28. sayfasındaki çizimden ve "Türkmen, Yürük, Afşar Halı ve Kilim Motifleri Üzerinde Araştırma"[19]adlı makalesinin 1. resminden (Resim: 9-10) anlamaktayız.

Diyarbakır isimli bir başka kaynakta İsmail Konyar, "Orta Anadolu'da Niğde'de bulunan iki esere nazarı dikkati atfetmek lazımdır. Bunlardan birincisi Sungurbey ismini taşıyan bir cami olup, şimal (kuzey) kapısında bir kuş resmi menkuş bulunuyor. Burada Sungur kelimesinin manası bu armaya uygun düşer.

---

[17] Y. DURUL, "Türkmen, Yürük, Afşar Halı ve Kilim Motifleri Üzerinde Araştırma", **Türk Etnografya Dergisi**, S. II, Ankara, 1975, s.65.

[18] Y. DURUL, **Yörük Kilimleri (Niğde Yöresi)**, İstanbul, 1977.

[19] Y. DURUL, "Türkmen, Yürük, Afşar Halı ve Kilim Motifleri Üzerinde Araştırma", **Türk Etnografya Dergisi**, S. II, Ankara, 1975, s.66.

Fakat, ben bu nokta üzerinde ısrar etmiyeceğim. Çünkü camii inşa edenin ismi camide yoktur"[20] diye aktarmaktadır.

Benzer çift başlı kartal figürlü halı örneklerine "Prof. Dr. Neriman GÖRGÜNAY-KIRZIOĞLU'nun, Altaylardan Tuna Boyuna Türk Dünyasında Ortak Motifler" adlı kitabın 148. ve 149. sayfalarında (Resim: 7-8), ender örneklerden bir diğeri ise, "F. SARRE'nin Der Kiosk von Konia"(bkz[21]) adlı eserinde rastlanılmaktadır.

Altaylardan Tuna Boyuna Türk Dünyasında Ortak Motifler adlı eserde rastlanılan iki örneğe dikkat etmek gerekiyor. Burada adı geçen Hakan TAZECAN (Resim:7) koleksiyonundaki Konya-Ereğli'de bulunmuş olan çift başlı kartal figürlü halı, renk, desen ve kompozisyon olarak Niğde Sungurbey Camii'nde bulunmuş olan halı ile çok büyük benzerlikler göstermektedir.

Yine aynı kaynakta rastladığımız, Erich FEIGL (Resim:8) koleksiyonunda bulunan bir başka halının ortasındaki şemse ve çift başlı kartal figürü, Niğde Sungurbey Camii'nde bulunmuş olan halının kompozisyon özelliği ile aynı olmakla beraber, kırmızı zemin ve farklı sandık ve bordür motiflerine sahiptir.

Aynı eserde, Hakan TAZECAN koleksiyonundaki, Konya-Ereğli'de bulunmuş halının Konya Halısı, Erich FEIGL koleksiyonundaki, Konya'da bulunmuş halının Konya Halısı şeklinde bir isimlendirmeye tabi tutulmuş olması, bu benzerlikler ve veriler ışığı altında ne kadar yerinde olur, bizi düşündürmektedir. Zira, adı geçen yerleşim merkezleri Niğde ilinin yakın komşularıdır. Bu kısa mesafede bu halıların taşınma ihtimali çok yüksektir.

Çift başlı kartal figürlü halının, Niğde Halısı olarak bilinmesinde, Niğde bölgesindeki dokumacılık sanatının köklü bir geleneğe sahip olması bu açıdan önemlidir. Bu geleneğe tarihi kronolojide bakacak olursak;

XVI, XVII ve XVIII. yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğu'nun önemli halıcılık merkezlerinden biri olan Niğde ilinde el dokusu halıcılık faaliyetleri ile ilgili olarak elde edilen bilgilere Sultan Abdülaziz devri kayıtlarında da rastlanmaktadır. Bu dönemde yayınlanan H.1292 (M.1875) tarihi Konya Salnamesi'nde "Niğde Sancağı'nın Mahsulat'i Araziyesi" başlığı altında, Niğde yöresinin o dönemlerdeki tarım ve sanayi ürünleri verilmektedir. Burada,

---

[20] Y. DURUL, **a.g.e.**, s.65.

[21] Ulaşamadığımız bu bilgileri, G. ÖNEY, "Anadolu Selçuk Mimarisinde Avcı Kuşlar, Tek ve Çift Başlı Kartal", **Malazgirt Armağanı**, Ankara, 1972, s.151.'den almaktayız.

"haşhaş yağı, kitre, kökboya, finik, güz yapağısı, kilim, halı, halı yastık, terki heybesi, çarşı heybesi, şalvar, aba, kıl işi, çadır, kıl harar (büyük çuval), köstek, peybent (bokağı), torba vb." gibi dokuma ve dokumayla ilgili malzemeler belirtilmektedir.

1929 yılı bölge ticaret odalarından alınan bilgiler doğrultusunda Niğde ilinde halı üretiminin 437200 TL. değerinde olduğu ifade edilmektedir"[22]. Ayrıca, Niğde'de seccade ve kısmen de taban tipinde dokunan halılarda kırmızı, mavi ve sarı renkler kullanılmakta olup, bunların dikkate değer güzellikte[23] oldukları aktarılmaktadır.

Niğde-Bor Halil Nuri Bey Kütüphanesi'ndeki mahkeme-i şer'iye sicillerinde bulunan fermanlarda; Eksik iş yapılmaması, miri damga verilmeden malların pazarda satılmaması gibi Niğde ilinin yıllık damga resminin 44616 akçe olduğu fermanı dikkat çeker. Bu kayıtlarda, evlerde sergi olarak kullanılan halı, haliçe, kilim gibi eşya türlerinin Niğde-Bor'da dokunmakta olduğu ve bunların yanı sıra çeşitli dokuma türlerinin de yer aldığı bildirilmektedir[24].

Sonuç olarak; Konya, Kayseri ve Niğde gibi Anadolu Selçuklu merkezlerindeki mimari yapılarda ve çeşitli sanat kollarında işlenen çift başlı kartal figürleri farklı formlarda kullanılmıştır. Bu dönemde Alaaddin Keykubat, çift başlı kartal figürünü sembol olarak kullanmıştır. Bunların dışında makalemizin başında zikrettiğimiz Anadolu'nun farklı yerlerinde ve zamanlarında kullanılmış, bu tarzda çift başlı kartal figürleri bulunmaktadır. Niğde Sungurbey Camii, kuzey kapısındaki çift başlı kartal figürü de bu tarzda işlenmiştir. Ancak, bu figür bütün olarak bakıldığında çift başlı kartal figürü olmasına rağmen, figürün sitili farklıdır. Makale konumuz olan Niğde Müzesi'ndeki çift başlı kartal figürlü halıdaki figürün sitili de aynı tarzdadır. Bu benzerliklerle birlikte, aynı bölgede olmaları düşüncelerimizi desteklemektedir.

Şu an Niğde Müzesi'nde bulunan söz konusu halının, Sayın Yusuf Durul'un yukarıda ismini verdiğimiz kaynaklardaki (bkz.[25]- Resim: 9-10) halı

---

22 N. F. ÖLMEZ, **Niğde İlinde El Dokusu Halıcılık ve Üretilen Halıların Bazı Teknolojik Özellikleri Üzerinde Bir Araştırma**, , Ankara Üni., Fen Bilimleri Ens., Ev Ekonomisi Ana Bilim Dalı, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara, 1999, s.53-54.

23 K. DİRİK, **Eski ve Yeni Türk Halıcılığı ve Cihan Halı Tipleri Panoraması**, İstanbul, 1938.

24 M. KORKMAZ, **Şer'iye Sicillerine Göre XVII. Yüzyılda Bor'da Sosyal ve Ekonomik Hayat**, Hacettepe Üni. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara, 1995, s.135-136.

25 Bkz.: Y. DURUL, **Yörük Kilimleri (Niğde Yöresi)**, İstanbul, 1977, Resim:1,;

olmadığını, benzerinin olduğunu ve söz konusu halının motiflerinin uygulamadaki bozulmadan dolayı, orjinalliğinin düşük olduğundan yukarıda bahsetmiştik. Bu da bize, ehil olan veya ehil olmayan dokuyucular tarafından dokunmuş olsa bile, bir süre bu çevrede gelenek olarak dokunmuş olduğunu göstermektedir. Elimizdeki benzer üç örneğin (Bkz. Resim: 5-7-8) tarihlerine bakıldığında, üçü de XX. yüzyıl başlarına tarihlendirilmektedir. Bu halı tipinin gerek önceki yüzyıllarda gelenek olarak dokunduğu düşünülsün, gerekirse XX. yüzyılın başlarında karşımıza çıktığı düşünülsün, sıralanan veriler ışığında şu an Niğde Müzesi'nde yer alan çift başlı kartal figürlü halının Niğde Sungurbey Camii kuzey taç kapısındaki çift başlı kartal figürü ve çevresindeki süslemelerden ilham alınarak dokunduğu şüphe götürmemektedir.

Y. DURUL, "Türkmen, Yürük, Afşar Halı ve Kilim Motifleri Üzerinde Araştırma", **Türk Etnografya Dergisi**, S. II, Ankara, 1975, s.66.

Resim 1: Anadolu Selçuklu Kumaşında Çift Başlı Kartal Figürü (13.yy.) - (G. Öney'den).

Resim 2: Beyşehir-Kubadabad Sarayı Çinisinde
Çift Başlı Kartal Figürü (1236), (Konya Karatay Müzesi) – (G.Öney'den).

Resim 3: Niğde Sungurbey Camii'nin Genel Görünümü.

Resim 4: Niğde Sungurbey Camii Kuzey Kapısından Görünüm.

Resim 5: Niğde Müzesi'nde Bulunan Çifte Başlı Kartal Figürlü Halı.

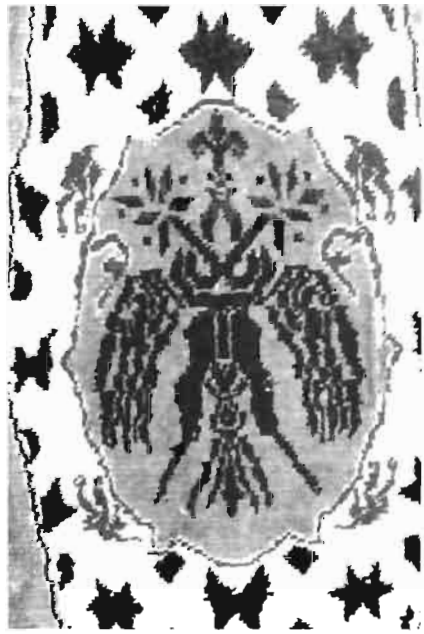

Resim 6: Niğde Müzesi'nde Bulunan Çift Başlı Kartal Figürlü Halıdan Ayrıntı.

Resim 7 : Hakan TAZECAN Koleksiyonunda Bulunan Çift Başlı Kartal Figürlü Halı (N.G.KIRZIOĞLU'dan).

Resim 8: Erich FEİGL Koleksiyonunda Bulunan Çift Başlı Kartal Figürlü Halı (N.G.KIRZIOĞLU'dan).

Resim 9: Niğde Sungurbey Camii Kuzey Kapısında Yer Alan Çift Başlı Kartal Figürü.

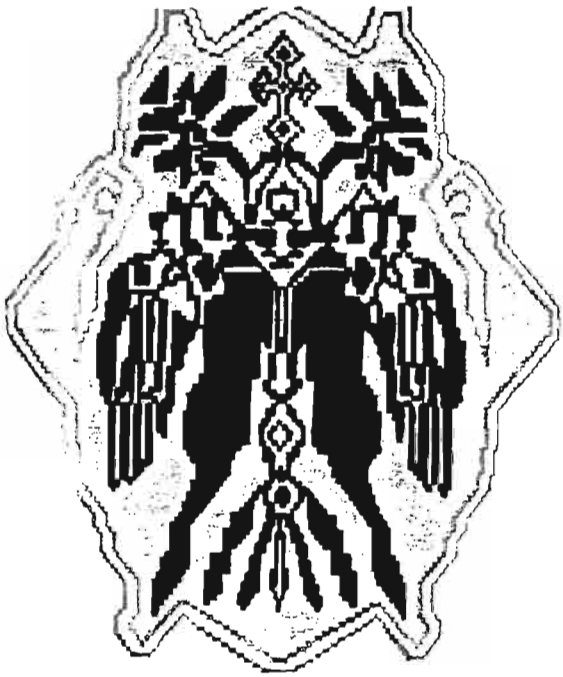

Resim 10: Yusuf DURUL Tarafından Çizimi Yapılan, Niğde Müzesi'nde Bulunan Çift Başlı Kartal Figürlü Halıya Benzer Bir Başka Örnek.

Çizim 1 : Divriği-Ulu Camii Batı Kapısında Yer Alan Çift Başlı kartal Figürü.

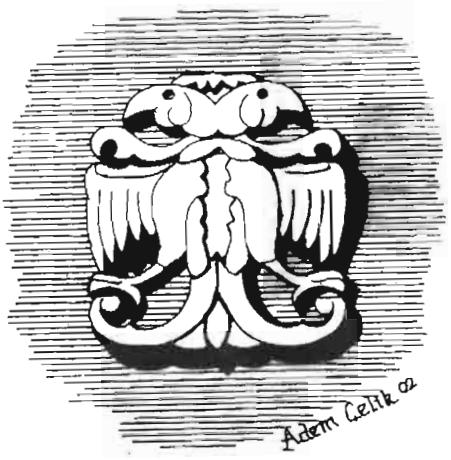

Çizim 2 : Diyarbakır-Dışkalc'de Yedi Kardeş Burcunda Yer Alan Çift Başlı Kartal Figürü

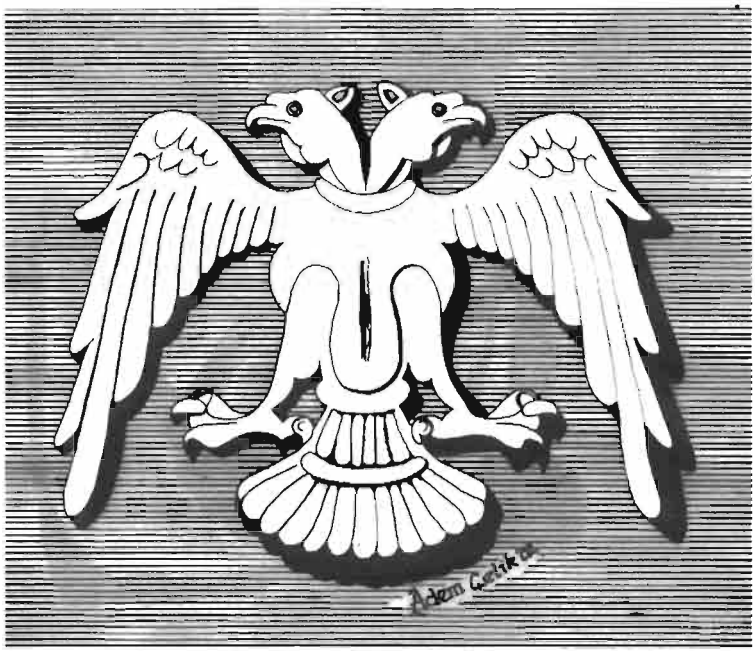

Çizim 3 : Konya kalesi'nde Bulunmuş Olan Çift Başlı Kartal Figürü (1221). (Konya İnce Minareli Müzesi)

Çizim 4 : Erzurum-Çifte Minareli Medrese Portalinde Yer Alan Çift Başlı Kartal Figürü (13. yy.).

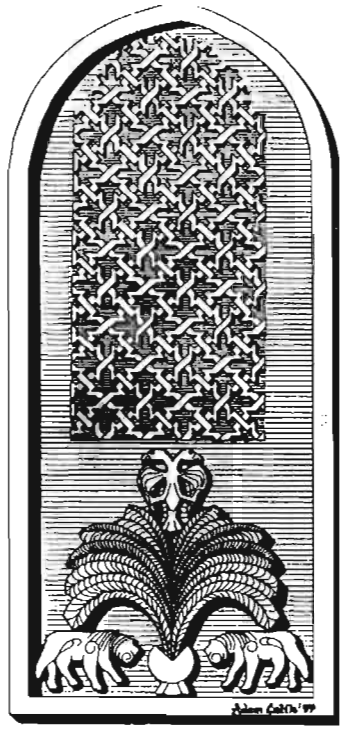

Çizim 5 : Kayseri-Döner Kümbet Cephesinde Yer Alan Çift Başlı kartal Figürü (Kartalın başları tahrip olduğundan kağıt üzerinde yenilenmiştir).

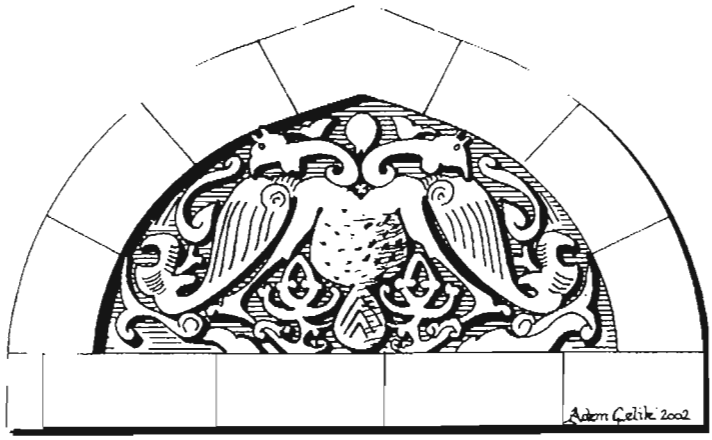

Çizim 6 : Niğde Hüdavent Hatun Türbesi'nde Yer Alan Çift Başlı Kartal Figürü (1312).

Çizim 7 : Niğde-Sungurbey Camii Kuzey kapısında Yer Alan Çift Başlı Kartal Figüründen Detay.